

Isusove. Obnova nakladničke, potom i medijske djelatnosti, uslijedila je nakon započetih demokratskih promjena (1990).

Među vrsnim isusovačkim službenjima svome hrvatskom narodu, ali i svima drugima koji to žele, u Zborniku se ističe karitativno djelovanje u čijem su žarištu p. Cvek, utemeljitelj toga djela, i njegovi suradnici, među kojima su brojni volonteri, ali i korisnici. Tu su i vijesti o radu katoličke udruge Kap dobrote, nastale na istim kršćanskim temeljima, te župnom Caritasu, koji će uskoro proslaviti svoju dvadeset i petu obljetnicu, i kroz koji je u doba Domovinskoga rata, zahvaljujući stalnoj grupi volontera, ali i inozemnim isusovačkim potporama i donacijama, svaki mjesec prošlo više od 5000 osoba i potrebitih obitelji. Sažeto je prikazana geneza i značenje danas već dobro poznate Zaklade Biskup Josip Lang, koja je osnovana 2002. godine, o kojoj u Zborniku nalazimo mnogo korisnih vijesti, ali i kršćanskih primjera života.

U povijesti pastoralnog djelovanja istaknuto je i veliko značenje Časne braće pomoćnika, njihovih zasluga za Družbu, ali i za cijelu crkvu. Radili su i rade gdje god je bilo potrebno: u kući, u vrtu, u sakristiji crkve, nekoć u tiskari, danas u knjižari, i drugo.

Možemo stoga zaključiti da je pred nama stručno uređen zbornik s obiljem korisne povijesne građe o životu i radu isusovaca u sjeni Bazilike Srca Isusova u Zagrebu u XX. stoljeću, od 1902. godine do danas. Osim toga Zbornik je u svojoj cjelini veoma korisna literatura za osobnu izgradnju svakoga čitatelja, koji će zasigurno, ako to bude želio, moći u svekolikom blagu njegova sadržaja, kao i pojedinačnim priložima, prepoznati djelo Božje i u današnjem svijetu, što će ga potaknuti na razmišljanje, ali i ubiranje »kojega ploda« u hodu osobne svakidašnjice.

Agneza Szabo

S. M. Benedikta od Isusa, OCD, *Ignacije moj sveti prijatelj*, Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove, Zagreb, 2007. 87 str.

Možda će se nekomе učiniti neobičnim da jedna karmelićanka piše o sv. Ignaciju Lojolskom, utemeljitelju isusovačkoga reda. I ne samo da piše o njemu ona piše upravo njemu. Zbirka pisama s. Marije Benedikte od Isusa odraz je njezina duboko doživljenog susreta s duhovnim vježbama sv. Ignacija, čije stranice odlučno najviše obraćenje i potiču preobrazbu života na što veću slavu Božju. Nemalo puta se može čuti sud o Ignaciju kao strogom vojniku oštrih crta lica i još oštrijih crta duhovnosti. I ako u tome i ima neke istine, tada se ona odnosi samo na oštrinu njegove duhovne misli. Pošto je sam tražio i pronašao Boga u *svim stvarima*, vojničkom odlučnošću i nježnim srcem je želio to prenijeti i na druge. S. M. Benedikta je susrela upravo takvog Ignacija. On nije bezosjećajni vojnik, već prijatelj. Dapače, plemeniti vitez gorućeg srca. I upravo takav stav prema njemu odražava se u stilu kojim piše, s udivljenjem, ljubavlju i zahvalnošću Bogu na daru tako velikog i dragocjenog prijateljstva.

Onima koji poznaju ignacijansku duhovnost, koji su prošli kroz duhovne vježbe, odmah će biti jasno kojim se temama s. Benedikta bavi u pojedinim poglavljima ove knjižice. Temeljni Ignacijev stav *sve na veću slavu Božju* prožima i zaokružuje svako njegovo poduzimanje. Tako i susret s Isusom radikalno mijenja njegove svjetonazore i nuka ga na novo poslanje u naviještanju Božje riječi. Posve je logična Ignacijeva odluka za svećeništvo. Glavni argument kojim joj je pristupio bila je euharistija, koju je na ovom svijetu cijenio iznad svega. I kada je kao svećenik pristupao oltaru, činio je to s dubokom sviješću da postaje *alter Christus*, drugi Krist. A Krista je, kako s. Benedikta primjećuje, doista približavao svima s kojima se susretao.

Na jednom mjestu autorica spominje Ignacijev stav — slobodu za ljubav. Njime nošen Ignacije je bio sposoban proći kroz sve poteškoće obraćenja kroz koje ga je Bog vodio, kako i sam kaže, kao maleno dijete. Uistinu, Bog je bio njegov najveći učitelj. Ali i Marijino mjesto u njegovu životu nije imalo ništa manje važnu ulogu. Ona je bila njegova majka i uzor mnogih kreposti koje je osobno proživljene prenosio na svoju duhovnu djecu.

Jedna od najpoznatijih tema ignacijanske duhovnosti, koje se s. Benedikta također dotiče, jest razlikovanje duhova. U ovom poglavlju autorica pokazuje kako je doista usvojila pravi smisao Ignacijeva učenja o razlikovanju duhova, koje glasi: treba prihvaćati i usvajati ono što nas vodi i približava Bogu, a odbacivati ono što nas od njega udaljava.

Također, iz knjižice se jasno vidi kako je autorica upoznata sa zanimljivim životom koji je Ignacija vodio etapama uspona prema Bogu. Na interesantan način približava nam vrijeme ratovanja i ranjanja na pamplonskim zidinama, čišćenje u Manresi, sve do osnivanja Družbe Isusove i života prvih drugova. Družba Isusova bila je posebna ljubav svetog Ignacija. Kroz nju se ta ljubav razlila poput nabujalih potoka njegovih nasljednika na poljane prošlih stoljeća sve do današnjih dana. Sestra Benedikta kaže: „Od jednog Isusova viteza nastala je cijela vojska, od jednog Isusova prijatelja cijela Družba, i to ne bilo čija, nego Isusova Družba. Ta je Družba postala plamen koji se brzo proširio na cijeli svijet. Na poseban način kroz sv. Franju Ksaverskog, čije prijateljstvo s Ignacijem autorica opisuje riječima: „Dok sam čitala o vašem prijateljstvu, bila sam zadivljena. Bili ste povezani, a opet slobodni. To bi, mislim, bilo pravo prijateljstvo.“

Ignacije je bio i pravi mistik. Čini mi se da je s. Benedikta upravo ovdje prepoznala najveću sličnost između svojeg i Ignacijeva reda. Ignacija opisuje kao *mistika jednostavnosti*. To je on uistinu i

bio: čovjek koji je ljubio Boga iznad svega i kojemu se silnom ljubavlju želio i uspio suobličiti. Tako prikazuje i jedan Ignaciju drag isječak Isusova života. Naime Božić je bio tema koju je ugodno i lako razmatrati. Pomirisati slamu na kojoj djetešce Isus leži, promotriti osobe i poslušati riječi kojima razgovaraju primijeniti osjetila! Ignacije je u tome bio stručnjak. Bio je čovjek koji je znao primijetiti detalje, i to je želio prenijeti kao baštinu i nama koji ga slijedimo.

Kao što svako pismo završava molitvom ili zahvalom dobrom Bogu, s. Marija Benedikta od Isusa posljednje poglavlje posvećuje nečemu čime bi se molitva mogla također nazvati prijateljstvu. Ovdje otkriva i pokoju zapreku koja bi nam se mogla ispriječiti na putu upoznavanja sv. Ignacija. To je prije svega zastrašivanje time da je on neki mrki tip čiji se ideali ionako ne mogu doseći, pa ne treba niti pokušavati ići njegovim stopama. No s. Benedikta se nije dala zastrašiti ovim prijetnjama. Dala se na put prijateljstva s Ignacijem te nam poručuje iz Karmela u Brezovici da i mi učinimo tako. Tada će nas Ignacije kao i nju povesti putem od strahova koji nas obuzimaju prema Božjem miru, od nejasnoća svakodnevice u jasnoću Božje blizine. A takvo prijateljstvo je nešto što se ne odbija.

Antonio Kolar

M. Rusan, *Evo vam puta najizvršnije*, Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove, Zagreb 2007, 230 str.

Ovom knjigom nam p. Mato Rusan SJ pruža putokaz kako da trajno osmišljavamo svoj život. Prema predgovoru koji je napisao p. Anto Lozuk SJ, autor, glasno i jasno upozorava na činjenicu dezorijentiranosti, obezglavljenosti, religiozne i moralne izgubljenosti našega naraštaja. Isto tako izravno i odlučno upozorava na provjereni lijek, koji kršćanstvo i Crkva nude već dvije tisuće godina... I nastavlja: „Svoje postavke (...)